

साप्ताहिक चालू घडामोडी दुसरा आठवडा जानेवारी 2022

महत्वाच्या बातम्या: राज्य

पंतप्रधान मोदींनी पुद्दुचेरी येथे एमएसएमई तंत्रज्ञान केंद्राचे उद्घाटन केले

- पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी राष्ट्रीय युवा दिनानिमित्त पुद्दुचेरी येथे स्थापन केलेल्या एमएसएमई मंत्रालयाच्या तंत्रज्ञान केंद्राचे उद्घाटन केले.
- त्यांनी तामिळनाडूमध्ये 11 नवीन वैद्यकीय महाविद्यालये आणि सेंट्रल इन्स्टिट्यूट ऑफ क्लासिकल तमिळ (सीआयसीटी) च्या नवीन कॅम्पसचे उद्घाटन केले.

मुख्य मुद्दे

- सुमारे रु.122 कोटी च्या गुंतवणुकीत हे जागतिक दर्जाचे तंत्रज्ञान केंद्र उभारण्यात आले आहे जे 10 एकरमध्ये पसरलेले आहे, 20,000 तरुणांना प्रशिक्षित करेल, 2000 एमएसएमई ला समर्थन देईल आणि 200 स्टार्ट अप वाढतील, ज्यामुळे स्थानिक अर्थव्यवस्थेला मोठ्या उंचीवर नेले जाईल.
- फ्लॅगशिप टेक्नॉलॉजी सेंटर सिस्टीम प्रोग्राम अंतर्गत विकसित केलेली देशभरातील तंत्रज्ञान केंद्रे उत्पादन सुविधा, मनुष्यबळ विकसित करून, सल्लामसलत प्रदान करून आणि सर्वोत्तम पद्धतींचा अवलंब करून स्पर्धात्मक धार विकसित करून विद्यमान आणि संभाव्य एमएसएमईंना समर्थन देत आहेत.

स्त्रोत: पीआयबी

उत्तर प्रदेश सरकारने नेपाळ सीमेजवळील 4 गावे महसूल गावे म्हणून घोषित केली

- उत्तर प्रदेश सरकारने बहराइच जिल्ह्यातील नेपाळ सीमेजवळ असलेली चार गावे महसूल गावे म्हणून घोषित केली आहेत.
- बहराइच जिल्ह्यातील मिहीनपुरवा तहसीलमध्ये भवानीपूर, तेधिया, ढाकिया आणि बिछिया ही चार गावे आहेत.
- ही सर्व गावे वंटंगिया गावे आहेत.
- वांटंगिया समुदायामध्ये वसाहतींच्या काळात म्यानमारमधून झाडे लावण्यासाठी आणलेल्या लोकांचा समावेश होतो.
- या गावांतील लोकांना आता शासनाच्या सर्व योजनांचा लाभ मिळणार आहे.
- महसूल गाव:
- महसूल गाव हे परिभाषित सीमा असलेला एक छोटा प्रशासकीय प्रदेश आहे. एका महसुली गावात अनेक गावे असू शकतात.
- ग्राम प्रशासकीय अधिकारी हा महसूल गावाचा मुख्य अधिकारी असतो.

स्रोत: बिझनेस स्टँडर्ड

जल मेट्रो प्रकल्प असलेले कोची हे भारतातील पहिले शहर ठरले

- कोची (केरळ) हे वॉटर मेट्रो प्रकल्प असलेले भारतातील पहिले शहर बनले आहे कारण ते शहरात बॅटरीवर चालणाऱ्या इलेक्ट्रिक बोटींच्या मालिकेत पहिले आहे.
- कोची मेट्रो रेल लिमिटेडच्या नवीन प्रकल्पात 15 ओळखलेल्या मार्गांसह एकात्मिक जल वाहतूक व्यवस्था असेल.
- हे 10 बेटांना 76 किमी लांबीच्या मार्गांच्या नेटवर्कसह जोडेल आणि 78 जलद, इलेक्ट्रिकली प्रॉपल्ड हायब्रीड फेरी 38 जेटीपर्यंत जाईल.
- प्रवासी संख्या वाढवण्यासाठी कमी वेळ आणि ड्राफ्ट वैशिष्ट्यांसह आधुनिक, ऊर्जा-कार्यक्षम, पर्यावरणास अनुकूल आणि सुरक्षित बोटी सादर करण्याचा प्रकल्पाचा हेतू आहे.
- कोचीन शिपयार्ड लिमिटेड येथे बांधण्यात आलेल्या, रुंद खिडक्या असलेल्या पूर्ण वातानुकूलित बोटी आरामदायी प्रवास देतात जे प्रवासी आणि पर्यटकांसाठी एक रोमांचक अनुभव असेल.

स्रोत: इंडिया टुडे

महत्वाच्या बातम्या: भारत

पीएम मोदींच्या पंजाब दौऱ्यातील सुरक्षा त्रुटींची चौकशी करण्यासाठी SC उच्चस्तरीय समिती स्थापन करणार आहे

- पंजाबमधील पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या सुरक्षेतील त्रुटींची चौकशी करण्यासाठी सर्वोच्च न्यायालय सर्वोच्च न्यायालयाच्या निवृत्त न्यायाधीशांच्या अध्यक्षतेखाली उच्चस्तरीय समिती स्थापन करणार आहे.
- सरन्यायाधीश एनव्ही रमणा आणि न्यायमूर्ती सूर्यकांत आणि हिमा कोहली यांच्या तीन न्यायाधीशांच्या खंडपीठासमोर लॉयर्स व्हॉईस या संस्थेने दाखल केलेल्या याचिकेवर सुनावणी सुरु होती.
- या समितीमध्ये डीजीपी चंदीगड, राष्ट्रीय तपास संस्थेचे (एनआयए) महानिरीक्षक, पंजाब आणि हरियाणा उच्च न्यायालयाचे रजिस्ट्रार जनरल आणि अतिरिक्त डीजीपी पंजाब यांचाही समावेश असेल.

टीप:

- पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या पंजाब दौऱ्यादरम्यान सुरक्षा व्यवस्थेतील गंभीर त्रुटींची चौकशी करण्यासाठी केंद्रीय गृह मंत्रालयाने अलीकडेच एक समिती स्थापन केली आहे.
- तीन सदस्यीय समितीचे नेतृत्व सुधीर कुमार सक्सेना, सचिव (सुरक्षा), कॅबिनेट सचिवालय करतील आणि त्यात बलबीर सिंग, संयुक्त संचालक, आयबी आणि एस. सुरेश, आयजी, एसपीजी यांचा समावेश असेल.

Source: Indian Express

स्टार्टअप इंडिया इनोव्हेशन वीक

- प्रगतीशील भारत 'आझादी का अमृत महोत्सव' च्या 75 व्या वर्षाच्या स्मरणार्थ, शिक्षण मंत्रालय (MoE), AICTE आणि वाणिज्य आणि उद्योग मंत्रालय (DPIIT) संयुक्तपणे 10 ते 16 जानेवारी 2022 दरम्यान पहिला-वहिला स्टार्टअप इंडिया इनोव्हेशन वीक आयोजित करत आहेत. .
- 11 आणि 12 जानेवारी 2022 रोजी शिक्षण मंत्रालयातर्फे 'बिल्डिंग इनोव्हेशन इकोसिस्टम इन एज्युकेशनल इन्स्टिट्यूशन्स' या विषयावर 2 दिवसांचा ई-सिम्पोजियम आयोजित केला जाईल.
- 2014 मधील 76 वरून 2021 मध्ये 46 पर्यंत भारताच्या जागतिक इनोव्हेशन इंडेक्समध्ये मोठ्या प्रमाणात वाढ होण्यामागे स्टार्टअप हे प्रमुख कारण आहे.
- या इनोव्हेशन सप्ताहात या एजन्सींनी भारतातील नवोपक्रम आणि उद्योजकतेला चालना देण्यासाठी जागरूकता पसरवण्यासाठी हाती घेतलेल्या विविध उपक्रमांवर प्रकाश टाकला जाईल.
- नॅशनल इनोव्हेशन कॉन्टेस्ट, स्मार्ट इंडिया हॅकाथॉन, YUKTI2.0 आणि शिक्षण मंत्रालयाने आयोजित केलेल्या टॉयकॅथॉन यांसारख्या विविध कार्यक्रमांमधून निवडलेल्या 75 नाविन्यपूर्ण तंत्रज्ञान ई-प्रदर्शनात सहभागी होतील आणि त्यांच्या नवकल्पनांचे प्रदर्शन करतील.
- **Source: PIB**

EC ने उत्तर प्रदेश, उत्तराखंड, गोवा, पंजाब आणि मणिपूरमधील विधानसभा निवडणुकांचे वेळापत्रक जाहीर केले.

- निवडणूक आयोगाने उत्तर प्रदेश, उत्तराखंड, गोवा, पंजाब आणि मणिपूरमधील विधानसभा निवडणुकांचे वेळापत्रक जाहीर केले.
- उत्तर प्रदेशमध्ये १० फेब्रुवारी ते ७ मार्च या कालावधीत सात टप्प्यांत मतदान होणार आहे.
- पंजाब, उत्तराखंड आणि गोव्यासाठी 14 फेब्रुवारीला एकाच टप्प्यात मतदान होणार आहे. मणिपूरमध्ये २७ फेब्रुवारी आणि ३ मार्चला दोन टप्प्यात मतदान होणार आहे.
- 10 मार्च रोजी मतमोजणी होणार आहे.
- गोवा विधानसभेचा कार्यकाळ या वर्षी १५ मार्चला, मणिपूर विधानसभा १९ मार्चला, उत्तराखंड आणि पंजाब विधानसभेचा कार्यकाळ २३ मार्चला आणि उत्तर प्रदेश विधानसभेचा कार्यकाळ १४ मे रोजी संपत आहे.

ECI (भारतीय निवडणूक आयोग) बदल:

- ही एक कायमस्वरूपी आणि स्वतंत्र संस्था आहे जी भारतीय राज्यघटनेने थेट देशात मुक्त आणि निष्पक्ष निवडणुका सुनिश्चित करण्यासाठी स्थापन केली आहे.
- स्थापना: 25 जानेवारी 1950 (नंतर राष्ट्रीय मतदार दिवस म्हणून साजरा केला गेला)
- मुख्यालय: नवी दिल्ली

आयोगाचे अधिकारी:

- सुशील चंद्रा, मुख्य निवडणूक आयुक्त
- राजीव कुमार, निवडणूक आयुक्त
- अनुप चंद्र पांडे, निवडणूक आयुक्त
- **Source: newsonair**

महत्वाच्या बातम्या: जग

अलीखान स्माइलोव्ह यांची कझाकस्तानच्या पंतप्रधानपदी निवड झाली

- कझाकस्तानचे राष्ट्राध्यक्ष कॅसिम-जोमार्ट तोकायेव यांनी अलीखान स्मेलोव्ह यांना पंतप्रधान म्हणून नेमले.

मुख्य मुद्दे

- अलीखान स्मेलोव्ह यांनी 2019 मध्ये कझाकस्तान प्रजासत्ताकचे पहिले उपपंतप्रधान म्हणून काम केले आहे.
- दहशतवादी उठावानंतर इंधन निषेधामुळे सरकारने राजीनामा दिल्यानंतर या वर्षी त्यांनी कार्यवाहक पंतप्रधान म्हणून काम पाहिले

स्त्रोत: टीओआय

म्यानमार न्यायालयाने ऑँग सान स्यू की यांना आणखी 4 वर्षांच्या तुरुंगवासाची शिक्षा सुनावली आहे

- म्यानमारच्या माजी राज्य समुपदेशक आंग सान स्यू की यांना आणखी चार वर्षांच्या तुरुंगवासाची शिक्षा सुनावण्यात आली आहे.
- विनापरवाना वॉकी-टॉकी बाळगल्याप्रकरणी आंग सान स्यू की यांना ही शिक्षा सुनावण्यात आली.
- निर्यात-आयात कायद्याचे उल्लंघन केल्याबद्दल न्यायालयाने 2 वर्षे आणि सिग्नल जॅमरचा संच ठेवल्याबद्दल एक वर्षाची शिक्षा सुनावली. दोन गुन्हे एकाच वेळी चालतील.
- यापूर्वी, तिला लष्करी सरकारच्या विरोधात लोकांना भडकवल्याबद्दल आणि कोरोनाव्हायरस नियमांचे उल्लंघन केल्याबद्दल चार वर्षांच्या तुरुंगवासाची शिक्षा झाली होती. नंतर ही शिक्षा दोन वर्षांनी कमी करण्यात आली.
- गेल्या फेब्रुवारीमध्ये सैन्याने सत्ता ताब्यात घेतल्यापासून आंग सान स्यू की यांच्यावर जवळपास डझनभर खटले दाखल झाले आहेत, जर सर्व आरोपांमध्ये दोषी आढळले तर त्यांना 100 वर्षांपेक्षा जास्त तुरुंगवासाची शिक्षा होऊ शकते.
- आंग सान स्यू की एक बर्मी राजकारणी, मुत्सद्दी, लेखक आणि 1991 च्या नोबेल शांतता पुरस्कार विजेत्या आहेत ज्यांनी 2016 ते 2021 पर्यंत म्यानमारचे राज्य सल्लागार आणि परराष्ट्र व्यवहार मंत्री म्हणून काम केले आहे.

स्रोत: न्यूजएअर

महत्वाच्या बातम्या: अर्थव्यवस्था

भारत आणि यूके यांनी मुक्त व्यापार करार वाटाघाटी सुरू केल्या

- भारत आणि युनायटेड किंगडम यांनी मुक्त व्यापार करारासाठी (FTA) औपचारिकपणे वाटाघाटी सुरू केल्या आहेत.
- भारताचे वाणिज्य आणि उद्योग मंत्री पीयूष गोयल आणि ब्रिटनच्या व्यापार सचिव, अॅनी-मेरी ट्रेव्हलियन यांनी ही घोषणा केली आहे.
- भारत-यूके द्विपक्षीय व्यापार संबंध आधीपासूनच महत्त्वपूर्ण आहेत आणि पंतप्रधान नरेंद्र मोदी आणि पंतप्रधान बोरिस जॉन्सन यांनी मे 2021 मध्ये घोषित केलेल्या रोडमॅप 2030 चा भाग म्हणून 2030 पर्यंत द्विपक्षीय व्यापार दुप्पट करण्याचे दोन्ही बाजूंनी मान्य केले आहे.
- भारत आणि ब्रिटन दोन्ही देशांमधील नोकऱ्या, व्यवसाय आणि समुदायांना समर्थन देणारा परस्पर फायदेशीर करार मान्य करण्याचा प्रयत्न करतील.

- व्यापार वाटाघाटींच्या समांतर, भारत-यूके संयुक्त आर्थिक आणि व्यापार समिती भारत-यूके व्यापार संबंध सुधारण्यासाठी आणि व्यापार कराराच्या बाहेरील बाजार प्रवेशातील अडथळे दूर करण्यासाठी कार्य करत राहिल.
- **Source: PIB**

भारत सरकार व्होडाफोन आयडिया मधील एकमेव सर्वात मोठे शेअरहोल्डर बनणार आहे

- व्होडाफोन आयडियाच्या बोर्डाने दूरसंचार विभागाला कळवले आहे की ते स्पेक्ट्रमवरील व्याज आणि समायोजित सकल महसूल (एजीआर) देय सरकारी इक्विटीमध्ये रूपांतरित करण्याचा पर्याय निवडतील.
- या प्रकरणात, याचा अर्थ असा होईल की सरकार 35.8% हिस्सा धारण करेल आणि देशातील तिसऱ्या सर्वात मोठ्या टेलिकॉममध्ये एकमेव सर्वात मोठा भागधारक बनेल.

मुख्य मुद्दे

- व्होडाफोनला भारत सरकारला समायोजित एकूण महसुलाचे 58,254 कोटी रुपये द्यावे लागतील. सुमारे 7,000 कोटी रुपये आधीच भरले आहेत.
- कंपनीने या प्रलंबित रकमेचे शेअर्समध्ये रूपांतर केले आहे.

स्त्रोत: ईटी

भारत-दक्षिण कोरिया द्विपक्षीय व्यापार चर्चा

- दक्षिण कोरियाचे व्यापार मंत्री येओ हान-कू यांनी नवी दिल्लीत वाणिज्य आणि उद्योग, ग्राहक व्यवहार, अन्न आणि सार्वजनिक वितरण आणि वस्त्रोद्योग मंत्री पीयूष गोयल यांच्याशी चर्चा केली.

मुख्य मुद्दे

- दोन्ही मंत्र्यांनी द्विपक्षीय व्यापार आणि गुंतवणुकीशी संबंधित सर्व पैलूंवर विस्तृत चर्चा केली.

सीईपीए वाटाघाटी:

- सर्वसमावेशक आर्थिक भागीदारी करार (सीईपीए) अपग्रेडेशन वाटाघाटीवर चर्चला नवीन गती देण्यास आणि दोन्ही देशांच्या उद्योग नेत्यांमधील व्यापार आणि गुंतवणुकीवर व्यापक **बी2बी (व्यवसाय-ते-व्यवसाय)** परस्परसंवादाला प्रोत्साहन देण्यास मंत्र्यांनी सहमती दर्शविली.

द्विपक्षीय व्यापार:

- भारत आणि दक्षिण कोरियाने 2030 पूर्वी 50 अब्ज अमेरिकन डॉलर्सचे द्विपक्षीय व्यापार लक्ष्य निर्धारित केले होते, जे 2018 मध्ये शिखर बैठकीत मान्य करण्यात आले होते.
- या नियमित वाटाघाटी दोन्ही देशांतील व्यावसायिक समुदायाच्या अडचणी आणि पुरवठा साखळीतील लवचिकतेसह उदयोन्मुख व्यापार-संबंधित समस्यांवर चर्चा करण्यासाठी एक मंच असेल.
- आर्थिक वर्ष 21 मध्ये भारताची दक्षिण कोरियाला एकूण निर्यात \$12.77 अब्ज आयातीच्या तुलनेत सुमारे \$4.68 अब्ज होती.

दोन्ही देशांनी शेअर केलेले बहुपक्षीय व्यासपीठ:

- संयुक्त राष्ट्र
- जी20
- जागतिक व्यापार संघटना (डब्ल्यूटीओ)
- आसियान प्लस
- पूर्व आशिया समिट (ईएएस)

नोट:

भारताचा सर्वसमावेशक आर्थिक भागीदारी करार (सीईपीए):

- भारताने दक्षिण कोरिया आणि जपानसोबत सीईपीए वर स्वाक्षरी केली आहे
- 2021 मध्ये, भारत आणि संयुक्त अरब अमिरातीने औपचारिकपणे भारत-युएई सीईपीए वर वाटाघाटी सुरु केल्या.

स्त्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

महत्वाच्या बातम्या: संरक्षण

डीआरडीओ फ्लाइंग एमपीएटीजीएम च्या अंतिम वितरण करण्यायोग्य कॉन्फिगरेशनची चाचणी

- डिफेन्स रिसर्च अँड डेव्हलपमेंट ऑर्गनायझेशन (डीआरडीओ) ने **मॅन पोर्टेबल अँटी-टॅक गाईडेड मिसाइल (एमपीएटीजीएम)** च्या अंतिम वितरण करण्यायोग्य कॉन्फिगरेशनची यशस्वी चाचणी केली.

मुख्य मुद्दे

- स्वदेशी बनावटीचे अँटी-टॅक मिसाइल हे कमी वजनाचे, आग आणि फॉरगेट मिसाइल आहे आणि ते थर्मल दृष्टीसह एकात्मिक असलेल्या मॅन पोर्टेबल लॉचरमधून प्रक्षेपित केले जाते.
- भारतीय लष्कर भूतकाळात प्रामुख्याने विविध आयातित अँटी-टॅक गाईडेड मिसाइल वापरत आहे, डीआरडीओ एकात्मिक मार्गदर्शित क्षेपणास्त्र विकास कार्यक्रमाचा भाग म्हणून वेगवेगळ्या प्लॅटफॉर्मवरून प्रक्षेपित केल्या जाणाऱ्या एटीजीएम वर काम करत आहे.

नोट:

- स्वदेशी विकसित एमपीएटीजीएम, एटीजीएम नाग आणि हेलिकॉप्टर लॉच केलेले एटीजीएम नाग किंवा हेलिना यांची अलीकडच्या काळात विविध परिस्थितीत यशस्वी चाचणी घेण्यात आली आहे

स्त्रोत: इंडियन एक्सप्रेस

INS विशाखापट्टणमवरून ब्राह्मोस सुपरसॉनिक क्षेपणास्त्राची नौदलाची चाचणी घेण्यात आली

- ब्रह्मोस सुपरसॉनिक क्रूझ क्षेपणास्त्राच्या विस्तारित श्रेणीच्या समुद्र ते समुद्र प्रकाराची भारतीय नौदलाने नव्याने नियुक्त केलेल्या INS विशाखापट्टणम येथून यशस्वीरित्या चाचणी घेतली.
- 2005 मध्ये पहिल्यांदा नौदलाने आपल्या युद्धनौकांवर तैनात केलेल्या ब्रह्मोसमध्ये रडारच्या क्षितिजापलीकडे समुद्रातील लक्ष्यांवर मारा करण्याची क्षमता आहे.
- नौदलाच्या स्वदेशी बनावटीच्या स्टेल्थ डिस्ट्रॉयर INS चेन्नई आणि राजपूत-श्रेणीचे विनाशक INS रणविजय यांच्याकडून नौदलाच्या प्रकाराची मूळतः ऑक्टोबर आणि डिसेंबर 2020 मध्ये चाचणी घेण्यात आली.
- क्षेपणास्त्राची ही आवृत्ती जमिनीवर आणि समुद्रातील दोन्ही लक्ष्यांना लक्ष्य करण्यासाठी हलणाऱ्या/स्थिर मालमत्तेपासून उभ्या किंवा क्षैतिज मोडमध्ये प्रक्षेपित करण्यासाठी डिझाइन करण्यात आली आहे.

Source: Indian Express

सी इंगन 22 व्यायाम

- अलीकडेच, भारत, ऑस्ट्रेलिया, कॅनडा, जपान आणि दक्षिण कोरियाच्या नौदलांसोबत यूएस सी ड्रॅगन 22 सराव सुरू झाला.
- भारत, जपान, ऑस्ट्रेलिया आणि अमेरिका हे देखील क्वाडचा भाग आहेत आणि मलबार सरावातही सहभागी आहेत.
- सी ड्रॅगन हा अमेरिकेच्या नेतृत्वाखालील बहु-राष्ट्रीय सराव आहे जो इंडो-पॅसिफिक प्रदेशातील पारंपारिक आणि अपारंपारिक सागरी सुरक्षा आव्हानांना प्रतिसाद देण्यासाठी पाणबुडीविरोधी युद्ध रणनीतीचा सराव आणि चर्चा करण्यासाठी डिझाइन केलेला आहे.
- **Source: Indian Express**

विज्ञान आणि तंत्रज्ञान

डेव्हिड बेनेट, जगातील पहिला मानव पिग हार्ट ट्रान्सप्लांट

- डेव्हिड बेनेट हा अमेरिकन माणूस जनुकीय सुधारित डुकरापासून हृदय प्रत्यारोपण करणारा जगातील पहिला माणूस ठरला आहे.
- मागणी पूर्ण करण्यासाठी तथाकथित झेनोट्रांसप्लांटेशनसाठी प्राण्यांचे अवयव वापरण्याची शक्यता फार पूर्वीपासून विचारात घेतली जात आहे आणि डुक्कर हृदयाच्या झडपांचा वापर करणे आधीच सामान्य आहे.
- अवयव प्रत्यारोपणासाठी डुक्कर वाढत्या प्रमाणात लोकप्रिय होत आहेत.
- याचे कारण असे की त्यांचे अवयव शारीरिकदृष्ट्या मनुष्यासारखे असतात.
- **Source: BBC News**

स्टार्टअप ग्रँड चॅलेंज

- मत्स्यव्यवसाय विभाग, भारत सरकार स्टार्टअप इंडिया, वाणिज्य आणि उद्योग मंत्रालयाच्या सहकार्याने "फिशरीज स्टार्टअप ग्रँड चॅलेंज" चे उद्घाटन केले.
- देशातील स्टार्ट अप्सना मत्स्यव्यवसाय आणि मत्स्यपालन क्षेत्रात त्यांचे नाविन्यपूर्ण उपाय प्रदर्शित करण्यासाठी व्यासपीठ उपलब्ध करून देण्याच्या उद्देशाने हे आव्हान सुरु करण्यात आले आहे.
- या क्षेत्रातील स्टार्ट-अप संस्कृतीला चालना देण्यासाठी आणि उद्योजकीय मॉडेलचा मजबूत पाया प्रस्थापित करण्यासाठी, मत्स्यव्यवसाय विभागाने या आव्हानासाठी 3.44 कोटी रुपयांचा निधी राखून ठेवला आहे.
- मत्स्यव्यवसाय क्षेत्रामध्ये वाढीची प्रचंड क्षमता आहे आणि भारत सरकार 2024-25 पर्यंत या क्षेत्रातून एक लाख कोटी निर्यातीचे उद्दिष्ट साध्य करण्यासाठी सर्व आवश्यक सहाय्य पुरवत आहे.
- मत्स्यपालनातून भारत जगातील दुसऱ्या क्रमांकाचा मासळी उत्पादक देश आहे.
- जागतिक मासळी उत्पादनात भारताचा वाटा ७.७% असल्याने भारत हा जगातील चौथा सर्वात मोठा मासळी निर्यातदार आहे.

Source: PIB

पुरस्कार आणि सन्मान

जागतिक महिला आरोग्य तंत्रज्ञान पुरस्कार

- NIRAMAI Health Analytix Pvt Ltd आणि InnAccel Technologies Pvt Ltd. Ltd., DBT-BIRAC द्वारे समर्थित दोन स्टार्ट-अप, यांना जागतिक बँक गट आणि ग्राहक तंत्रज्ञान संघटनेचे ग्लोबल वुमेन्स हेल्थ टेक पुरस्कार मिळाले आहेत.
- या पुरस्काराने नवनवीन स्टार्टअप्सना ओळखले जाते जे उदयोन्मुख बाजारपेठांमध्ये महिलांचे आरोग्य आणि सुरक्षितता सुधारण्यासाठी तंत्रज्ञानाचा फायदा घेतात.
- **Source: PIB**

अभिनेत्री हर्षाली मल्होत्रा हिला भारतरत्न डॉ. आंबेडकर पुरस्कार 2022 मिळाला

- 'बजरंगी भाईजान' मधील अभिनेत्री **हर्षाली मल्होत्रा** हिला प्रतिष्ठित 12 वा भारतरत्न डॉ. आंबेडकर पुरस्कार 2022 मिळाला.

मुख्य मुद्दे

- हर्षाली मल्होत्रा हिला महाराष्ट्राचे राज्यपाल भगतसिंग कोश्यारी यांच्याकडून चित्रपटातील अभिनय आणि चित्रपट क्षेत्रातील योगदानाबद्दल पुरस्कार मिळाला.
- कबीर खान दिग्दर्शित 2015 मध्ये रिलीज झालेल्या बजरंगी भाईजानमध्ये हर्षालीची भूमिका होती.

स्त्रोत: एचटी

गोल्डन ग्लोब पुरस्कार (२०२२)

- हॉलीवूड फॉरेन प्रेस असोसिएशन (HFPA) द्वारे निवडलेल्या 79 व्या गोल्डन ग्लोब अवॉर्ड्स (2022) मध्ये 2021 मधील सर्वोत्कृष्ट चित्रपट आणि अमेरिकन टेलिव्हिजनचा सन्मान करण्यात आला.
- रॅपर स्नूप डॉग आणि HFPA अध्यक्ष हेलन होहेने यांनी 13 डिसेंबर 2021 रोजी नामांकनांची घोषणा केली.

- द पॉवर ऑफ द डॉग आणि वेस्ट साइड स्टोरी या दोन चित्रपटांना प्रत्येकी 3 असे सर्वाधिक पुरस्कार मिळाले.

प्रमुख श्रेणीतील विजेत्यांची यादी:

चित्रपट:

- बेस्ट ड्रामा: "द पॉवर ऑफ द डॉग"
- सर्वोत्कृष्ट कॉमेडी किंवा संगीत: "वेस्ट साइड स्टोरी"
- सर्वोत्कृष्ट अभिनेता, नाटक: विल स्मिथ "किंग रिचर्ड"
- सर्वोत्कृष्ट अभिनेत्री, नाटक: निकोल किडमन, "बिडिंग द रिकार्डोस"
- सर्वोत्कृष्ट अभिनेता, विनोदी किंवा संगीत: अँड्र्यू गारफिल्ड, "टिक, टिक... बूम!"
- सर्वोत्कृष्ट अभिनेत्री, विनोदी किंवा संगीत: रेचेल झेग्लर, "वेस्ट साइड स्टोरी"
- सर्वोत्कृष्ट दिग्दर्शक: जेन कॅम्पियन, "द पॉवर ऑफ द डॉग"
- सर्वोत्कृष्ट ॲनिमेटेड चित्रपट: "एनकॅन्टो"
- सर्वोत्कृष्ट गैर-इंग्लिश भाषेतील चित्रपट: "झाइव्ह माय कार"

दूरदर्शन:

- सर्वोत्कृष्ट टीव्ही ड्रामा मालिका: "**Succession**"
- सर्वोत्कृष्ट टीव्ही कॉमेडी/संगीत मालिका: "हॅक्स"
- सर्वोत्कृष्ट अभिनेता, टीव्ही नाटक: जेरेमी स्ट्रॉंग, "**Succession**"
- सर्वोत्कृष्ट अभिनेत्री, टीव्ही ड्रामा: एमजे रॉड्रिगज, "पोझ"
- सर्वोत्कृष्ट अभिनेता, टीव्ही कॉमेडी/संगीत: जेसन सुडेकिस, "टेड लासो"
- सर्वोत्कृष्ट अभिनेत्री, टीव्ही कॉमेडी/संगीत: जीन स्मार्ट, "हॅक्स"
- सर्वोत्कृष्ट टीव्ही चित्रपट किंवा मर्यादित मालिका: "द अंडरग्राउंड रेलरोड"

Source: goldenglobes.com

महाराष्ट्र फाऊंडेशन पुरस्कार जाहीर

- अमेरिकेतल्या महाराष्ट्र फाउंडेशनचे २०२१ चे साहित्य आणि समाजकार्य पुरस्कार जाहीर केले आहेत.
- समाजकार्यासाठी प्रेमाताई पुरव यांना, तर साहित्यासाठी नरेंद्र चपळगावकर यांना जीवनगौरव पुरस्कार, मिळाला आहे. 2 लाख रुपये आणि स्मृतिचिन्ह असं या पुरस्काराचं स्वरूप आहे.
- महाराष्ट्र फाउंडेशनतर्फे साहित्य आणि समाजसेवा क्षेत्रात यंदा 11 पुरस्कारांची घोषणा करण्यात आली आहे.

इतर पुरस्कार:

- डॉ. नरेंद्र दाभोलकर स्मृती पुरस्कार - अंशुल छत्रपती (सिरसा, हरियाणा), कार्य: बाबा राम रहीमच्या अत्याचार आणि खुनांना वाचा फोडली.
- डिजिटल पत्रकारिता क्षेत्रातील विशेष पुरस्कार- राम जगताप
- वाङ्मयप्रकार पुरस्कार: संतोष शिंत्रे
- ललित ग्रंथ पुरस्कार - लेखक रमेश अंधारे (दगडीमक्ता' या कादंबरीचे)
- नाटय क्षेत्रातील नवोदित व्यक्तीला दिल्या जाणाऱ्या रा. शं. दातार नाटय पुरस्काराने यंदा मुक्ता बाम यांना, तर डॉ. सिसिलिया कावर्हालो यांना त्यांच्या 'टिपंवणी' या आत्मकथनासाठी गौरवण्यात येणार आहे.
- सुरेश सावंत आणि सुनीता भोसले यांना कार्यकर्ता पुरस्कार, तर युवराज गटकळ यांना युवा पुरस्काराने सन्मानित करण्यात येणार आहे

Source: Loksatta

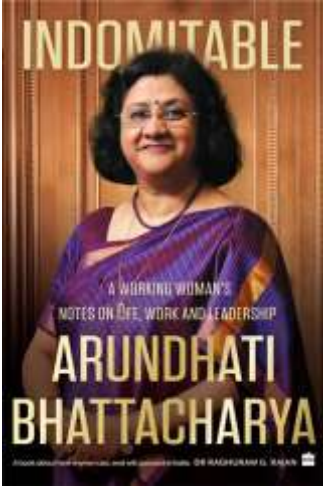
राष्ट्रीय जल पुरस्कार

- केंद्रीय जलशक्ती मंत्री श्री गजेंद्र सिंह शेखावत यांनी 3 रा राष्ट्रीय जल पुरस्कार-2020 जाहीर केला.
- सर्वोत्कृष्ट राज्य श्रेणीमध्ये उत्तर प्रदेशला प्रथम, राजस्थान आणि तामिळनाडूला प्रथम पारितोषिक मिळाले आहे.
- सरकारचे 'जल समृद्ध भारत' हे स्वप्न साकार करण्यासाठी राष्ट्रीय जल पुरस्कारांची स्थापना करण्यात आली.
- पहिला राष्ट्रीय जल पुरस्कार 2018 मध्ये सुरु करण्यात आला.
- **Source: PIB**

पुस्तके

पुस्तक: "Indomitable: अ वर्किंग वुमन नोट्स ऑन लाईफ, वर्क अँड लीडरशिप"

- स्टेट बँक ऑफ इंडिया (SBI) च्या माजी अध्यक्षा अरुंधती भट्टाचार्य यांनी त्यांचे आत्मचरित्र - 'Indomitable - A Working Woman's Notes on Life, Work and Leadership' नुकतेच प्रकाशित केले आहे.
- हे पुस्तक अरुंधती भट्टाचार्य यांच्या वैयक्तिक आणि व्यावसायिक प्रवासावर केंद्रित आहे.
- हे पुस्तक हार्परकॉलिन्स इंडियाने प्रकाशित केले आहे.

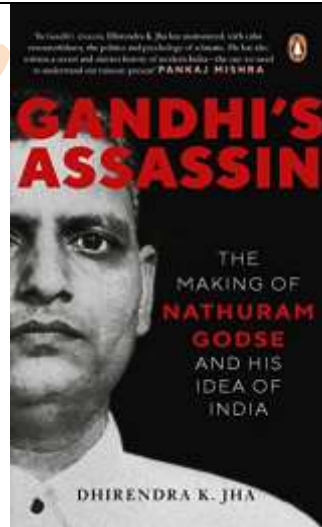
- 2016 मध्ये, फोर्ब्सने तिला जगातील सर्वात शक्तिशाली महिला म्हणून घोषित केले आणि ती 25 व्या स्थानावर होती.
- **Source: ET**

रतन टाटा यांचे अधिकृत चरित्र नोव्हेंबर २०२२ मध्ये येणार

- उद्योगपती आणि परोपकारी रतन टाटा यांचे 'रतन एन. टाटा: द ऑथोराइज्ड बायोग्राफी' नावाचे अधिकृत चरित्र नोव्हेंबर 2022 मध्ये जागतिक स्तरावर पोहोचण्यासाठी सज्ज आहे.
- नोव्हेंबर 2022 मध्ये हार्परकॉलिन्सद्वारे जागतिक स्तरावर सर्व फॉर्मॅटमध्ये प्रकाशित केले जाईल.
- माजी वरिष्ठ नोकरशहा आणि निवृत्त आयएस अधिकारी डॉ. थॉमस मॅथ्यू हे चरित्र लिहिणार आहेत.
- चरित्र 84 वर्षीय रतन टाटा यांचे बालपण, महाविद्यालयीन वर्षे आणि सुरुवातीच्या प्रभावांचे वर्णन करते.
- **Source: TOI**

पुस्तक: "Gandhi's Assassin: द मेकिंग ऑफ नथुराम गोडसे अँड हिज आयडिया ऑफ इंडिया"

- धीरेंद्र के झा यांनी "Gandhi's Assassin: द मेकिंग ऑफ नथुराम गोडसे अँड हिज आयडिया ऑफ इंडिया" हे नवीन पुस्तक लिहिले आहे.

- धीरेंद्र के झा हे दिल्लीस्थित पत्रकार आहेत.
- हे पुस्तक गोडसेच्या त्यांच्या दृष्टिकोनावर प्रभाव पाडणाऱ्या आणि त्यांना उद्देशाची जाणीव देणाऱ्या संघटनांशी असलेले संबंध शोधून काढते आणि महात्मा गांधींच्या हत्येला कारणीभूत ठरलेल्या गोडसेच्या संकल्पाची हळूहळू कठोरता दर्शवते.

महत्वाचे दिवस

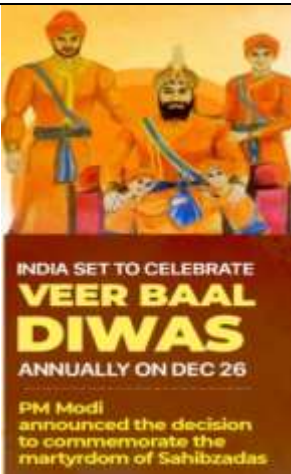
राष्ट्रीय युवा दिन

- स्वामी विवेकानंद यांच्या जयंतीनिमित्त भारतात दरवर्षी १२ जानेवारीला राष्ट्रीय युवा दिन साजरा केला जातो.
- 1984 मध्ये भारत सरकारने हा दिवस राष्ट्रीय युवा दिवस म्हणून घोषित केला आणि 1985 पासून हा कार्यक्रम दरवर्षी भारतात साजरा केला जातो.
- स्वामी विवेकानंद यांचा जन्म 12 जानेवारी 1863 रोजी कोलकाता येथे झाला.
- टीप: पंतप्रधान नरेंद्र मोदी 12 जानेवारी 2022 रोजी पुद्दुचेरी येथे 25 व्या राष्ट्रीय युवा महोत्सवाचे उद्घाटन करतील.

स्रोत: इंडिया टुडे

पंतप्रधान मोदींनी २६ डिसेंबर हा दिवस 'वीर बाल दिवस' म्हणून घोषित केला

- पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी श्रीगुरु गोविंद सिंग यांच्या प्रकाश पर्वाच्या शुभ मुहूर्तावर या वर्षीपासून २६ डिसेंबर हा दिवस 'वीर बाल दिवस' म्हणून साजरा केला जाईल, अशी घोषणा केली आहे.
- 10 वे शीख गुरु गोविंद सिंग यांचे धाकटे पुत्र साहिबजादा जोरावर सिंग आणि साहिबजादा फतेह सिंग यांनी त्यांच्या सर्वोच्च आणि अतुलनीय बलिदानासाठी दिलेल्या सर्वोच्च बलिदानाच्या स्मरणार्थ भारत सरकारने २६ डिसेंबर हा दिवस "वीर बाल दिवस" म्हणून साजरा करण्याचा निर्णय घेतला आहे. 26 डिसेंबर 1705 रोजी शिख धर्माच्या प्रतिष्ठेचे आणि सन्मानाचे रक्षण करण्यासाठी अनुक्रमे 9 आणि 6 वर्षांच्या कोवळ्या वयात आपले बलिदान दिले.

स्रोत: PIB

जागतिक हिंदी दिवस

- जागतिक हिंदी दिवस दरवर्षी १० जानेवारीला साजरा केला जातो.
- UN च्या मते, हिंदी ही केवळ देशातील सर्वाधिक बोलली जाणारी भाषा नाही, तर 615 दशलक्ष भाषिकांसह ती जगातील तिसरी सर्वाधिक बोलली जाणारी भाषा आहे.
- 1975 मध्ये नागपूर, महाराष्ट्र येथे झालेल्या पहिल्या जागतिक हिंदी परिषदेच्या वर्धापन दिनानिमित्त दरवर्षी 10 जानेवारी रोजी जागतिक हिंदी दिन साजरा केला जातो. भारताच्या तत्कालीन पंतप्रधान इंदिरा गांधी यांनी या परिषदेचे उद्घाटन केले होते.
- 2006 मध्ये पहिल्यांदा जागतिक हिंदी दिवस साजरा करण्यात आला.
- राष्ट्रीय हिंदी दिवस दरवर्षी 14 सप्टेंबर रोजी साजरा केला जातो.
- **Source: India Today**

खेळ

भारत सुब्रमण्यम हा भारताचा ७३वा बुद्धिबळ ग्रँडमास्टर बनला आहे

- 14 वर्षीय भरत सुब्रमण्यम हा भारताचा 73 वा बुद्धिबळ ग्रॅंडमास्टर (GM) बनला आहे.
- चेन्नई-स्थित किशोर भरत सुब्रमण्यमने आपला अंतिम जीएम नॉर्म पूर्ण केला आणि इटलीमधील व्हर्गानी कप ओपनमध्ये आवश्यक 2500 रेटिंग ओलांडली.
- टीप: ग्रॅंडमास्टर (GM) विजेतेपद मिळविण्यासाठी, खेळाडूला तीन GM मानदंड सुरक्षित करावे लागतात आणि 2,500 Elo पॉइंट्सचे थेट रेटिंग पार करावे लागते.

स्रोत: एचटी

अहवाल

प्रख्यात रॉकेट शास्त्रज्ञ एस सोमनाथ यांची इस्रोच्या नवीन अध्यक्षपदी नियुक्ती

- प्रख्यात रॉकेट शास्त्रज्ञ एस सोमनाथ यांची भारतीय अंतराळ संशोधन संस्था (ISRO) चे नवीन अध्यक्ष तसेच अवकाश सचिव म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे.
- एस सोमनाथ हे इस्रो प्रमुख म्हणून आपला विस्तारित कार्यकाळ पूर्ण करणाऱ्या के सिवन यांच्या जागी असतील.
- ते इस्रोचे 10 वे अध्यक्ष असतील.
- ते सध्या विक्रम साराभाई स्पेस सेंटरचे (VSSC) संचालक आहेत.
- इस्रोचे अध्यक्ष, अंतराळ सचिव आणि अंतराळ आयोगाचे प्रमुख हे पद सहसा एकाच व्यक्तीकडे असते.
- **Source: newsonair**

इंडिया स्टेट ऑफ फॉरेस्ट रिपोर्ट (ISFR) 2021

- पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्री, भूपेंद्र यादव यांनी भारतीय वन सर्वेक्षण (FSI) द्वारे तयार केलेला 'इंडिया स्टेट ऑफ फॉरेस्ट रिपोर्ट (ISFR) 2021' जारी केला.
- ISFR 2021 मध्ये वनक्षेत्र, वृक्षाच्छादन, खारफुटीचे आच्छादन, वाढणारा साठा, भारतातील जंगलांमधील कार्बनचा साठा, जंगलातील आगीचे निरीक्षण, व्याघ्र राखीव क्षेत्रांतील वन आच्छादन, एसएआर डेटा वापरून बायोमासच्या जमिनीवरील अंदाज आणि भारतीय जंगलांमधील हवामान बदल हॉटस्पॉट्सची माहिती प्रदान करते.

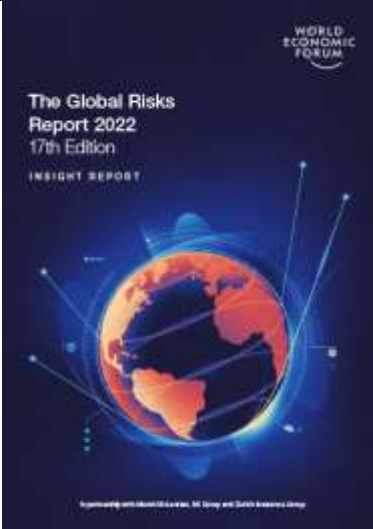
प्रमुख निष्कर्ष:

- देशाचे एकूण जंगल आणि वृक्षाच्छादित क्षेत्र 80.9 दशलक्ष हेक्टर आहे जे देशाच्या भौगोलिक क्षेत्राच्या 24.62 टक्के आहे. 2019 च्या मूल्यांकनाच्या तुलनेत, देशातील एकूण जंगल आणि वृक्षाच्छादित क्षेत्रामध्ये 2,261 चौरस किलोमीटरची वाढ झाली आहे. त्यापैकी १,५४० चौरस किमी व वृक्षाच्छादनात ७२१ चौरस किमी इतकी वाढ दिसून आली आहे.
- खुल्या जंगलात व त्यापाठोपाठ अतिशय घनदाट जंगलात जंगलाच्या आच्छादनात वाढ दिसून आली आहे. आंध्र प्रदेश (६४७ चौ. किमी) व त्यानंतर तेलंगणा (६३२ चौ. किमी) आणि ओडिशा (५३७ चौ. किमी) ही वनक्षेत्रात वाढ दर्शवणारी शीर्ष तीन राज्ये आहेत.
- क्षेत्रफळानुसार मध्य प्रदेशात देशातील सर्वात जास्त जंगल आहे, त्यानंतर अरुणाचल प्रदेश, छत्तीसगड, ओडिशा आणि महाराष्ट्राचा क्रमांक लागतो. एकूण भौगोलिक क्षेत्राच्या टक्केवारीनुसार वनाच्छादनाच्या बाबतीत, मिझोराम (84.53%), अरुणाचल प्रदेश (79.33%), मेघालय (76.00%), मणिपूर (74.34%) आणि नागालँड (73.90%) ही शीर्ष पाच राज्ये आहेत.
- 17 राज्ये/केंद्रशासित प्रदेशांमध्ये 33 टक्क्यांहून अधिक भौगोलिक क्षेत्र जंगलाखाली आहे. या राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांपैकी लक्षद्वीप, मिझोराम, अंदमान आणि निकोबार बेटे, अरुणाचल प्रदेश आणि मेघालय या पाच राज्ये/केंद्रशासित प्रदेशांमध्ये 75 टक्क्यांहून अधिक वनाच्छादित आहेत तर मणिपूर, नागालँड,

त्रिपुरा, गोवा, केरळ, सिक्कीम, 12 राज्ये/केंद्रशासित प्रदेश उत्तराखंड, छत्तीसगड, दादरा आणि नगर हवेली आणि दमण आणि दीव, आसाम, ओडिशा या राज्यांमध्ये 33 ते 75 टक्के वनक्षेत्र आहे.

- देशातील एकूण खारफुटीचे आच्छादन ४,९९२ वर्ग किमी आहे. 2019 च्या मागील मूल्यांकनाच्या तुलनेत खारफुटीच्या कव्हरमध्ये 17 चौरस किमीची वाढ दिसून आली आहे. खारफुटीच्या कव्हरमध्ये वाढ दर्शविणारी शीर्ष तीन राज्ये ओडिशा (8 चौरस किमी) त्यानंतर महाराष्ट्र (4 चौरस किमी) आणि कर्नाटक (3 चौरस किमी) आहेत. .
- देशाच्या जंगलात एकूण कार्बन साठा 7,204 दशलक्ष टन असल्याचा अंदाज आहे आणि 2019 च्या शेवटच्या मूल्यांकनाच्या तुलनेत देशातील कार्बन साठ्यात 79.4 दशलक्ष टनांची वाढ झाली आहे. कार्बन साठ्यात वार्षिक वाढ 39.7 दशलक्ष टन आहे.
- **Source: PIB**

जागतिक जोखीम अहवाल 2022

- जागतिक जोखीम अहवाल 2022, 17 वी आवृत्ती, वर्ल्ड इकॉनॉमिक फोरम (WEF) ने प्रकाशित केली आहे.
- सायबर सुरक्षा, महामारी, हवामान बदल आणि अवकाशातील प्रगती हे जागतिक अर्थव्यवस्थेसाठी उदयोन्मुख धोके आहेत.
- त्यात म्हटले आहे की हवामान बदल हा पहिला धोका आहे, तर सामाजिक एकता नष्ट होणे, उपजीविकेचे संकट आणि मानसिक आरोग्य बिघडणे हे धोके म्हणून ओळखले गेले जे कोविड-19 साथीच्या आजाराच्या सुरुवातीपासून सर्वात जास्त वाढले होते.
- 2024 पर्यंत जागतिक अर्थव्यवस्था 2.3% ने कमी होणार आहे.

- दावोस अर्जेडाच्या अगोदर प्रसिद्ध झालेल्या अहवालानुसार, "जागतिक जोखीम म्हणजे एखादी घटना किंवा स्थिती उद्भवण्याची शक्यता आहे जी ती घडल्यास, अनेक देशांवर किंवा उद्योगांवर लक्षणीय नकारात्मक परिणाम होऊ शकते".

वर्ल्ड इकॉनॉमिक फोरमबद्दल तथ्यः

- ही एक आंतरराष्ट्रीय एनजीओ आहे.
- मुख्यालय: कॉलोनी, स्वित्झर्लंड
- स्थापना: जानेवारी 1971
- संस्थापक: क्लॉस श्वाब

Source: Business Today

त्रैमासिक रोजगार सर्वेक्षण (क्यूईएस) च्या दुसऱ्या तिमाहीचा अहवाल

- केंद्रीय श्रम आणि रोजगार मंत्री, भूपेंद्र यादव यांनी अखिल भारतीय त्रैमासिक आस्थापना-आधारित रोजगार सर्वेक्षण (एक्यूईईएस) च्या त्रैमासिक रोजगार सर्वेक्षण (क्यूईएस) भागाच्या दुसऱ्या तिमाहीचा अहवाल जारी केला.
- क्यूईएस च्या या फेरीत (जुलै-सप्टेंबर 2021) निवडलेल्या नऊ क्षेत्रांमधील अंदाजे एकूण रोजगार अंदाजे 3.10 कोटी बाहेर आला, जे क्यूईएस च्या पहिल्या फेरीपासून (एप्रिल-जून 2021) अंदाजे रोजगार (3.08 कोटी) पेक्षा 2 लाख जास्त आहे.
- सहाव्या ईसी (2013-14) मध्ये एकत्रितपणे घेतलेल्या या नऊ क्षेत्रांसाठी एकूण रोजगार 2.37 कोटी नोंदवला गेला होता हे येथे नमूद करणे योग्य आहे.

मुख्य मुद्दे

- एक्यूईईएस हे नऊ निवडक क्षेत्रातील संघटित आणि असंघटित दोन्ही विभागांमधील रोजगार आणि आस्थापनांच्या संबंधित परिवर्तनांबद्दल वारंवार (तिमाही) अपडेट्स प्रदान करण्यासाठी हाती घेण्यात आले आहे जे बिगरशेती आस्थापनांमधील एकूण रोजगारांपैकी एक मोठे बहुसंख्य आहेत.
- उत्पादन, बांधकाम, व्यापार, वाहतूक, शिक्षण, आरोग्य, निवास आणि भोजनालय, आयटी/बीपीओ आणि वित्तीय सेवा ही नऊ निवडक क्षेत्रे आहेत.
- त्रैमासिक रोजगार सर्वेक्षणाचा अहवाल पुरवठा बाजूच्या सर्वेक्षणासह मागणीच्या बाजूचे सर्वेक्षण आहे, म्हणजे, नियतकालिक श्रम बल सर्वेक्षण (पीएलएफएस) देशातील रोजगारावरील डेटामधील अंतर भरून काढेल.

स्त्रोत: पीआयबी

भारताचा पासपोर्ट रँक 90 वरून 83 वर सुधारला: हेन्ली पासपोर्ट इंडेक्स 2022

- 2021 च्या तुलनेत या तिमाहीत भारताच्या पासपोर्ट सामर्थ्यात सुधारणा झाली आहे. हेन्ली पासपोर्ट निर्देशांक 2022 मध्ये ते आता 83 व्या स्थानावर आहे, गेल्या वर्षी (2021) 90 व्या क्रमांकावरून सात स्थानांनी वर चढले आहे.
- सध्याची क्रमवारी 2022 च्या पहिल्या तिमाहीसाठी आहे.

मुख्य मुद्दे

- रवांडा आणि युगांडाच्या मागे मध्य आफ्रिकेतील साओ टोम आणि प्रिन्सिप यांच्यासोबत भारताचे स्थान आहे.
- भारताला आता जगभरातील 60 गंतव्यस्थानांमध्ये व्हिसा-मुक्त प्रवेश आहे ज्यामध्ये ओमान आणि आर्मेनिया नवीनतम जोडले गेले आहेत. 2006 पासून भारताने आणखी 35 गंतव्यस्थाने जोडली आहेत.

सर्वोत्तम पासपोर्ट:

- जपान आणि सिंगापूर पहिल्या क्रमांकावर आहेत, पासपोर्ट धारकांना व्हिसा-मुक्त 192 गंतव्यस्थानांमध्ये प्रवेश आहे.

सर्वात वाईट पासपोर्ट:

- अवघ्या 26 देशांमध्ये प्रवेश असलेला अफगाणिस्तान सर्वात वाईट कामगिरी करणारा देश ठरला.

हेन्ली पासपोर्ट इंडेक्स:

- 2005 पासून, हेन्ली पासपोर्ट इंडेक्स त्यांच्या धारकांना पूर्वीच्या व्हिसाशिवाय प्रवेश करू शकणाऱ्या गंतव्यस्थानांच्या संख्येनुसार जगातील पासपोर्टची क्रमवारी लावली जाते आणि आंतरराष्ट्रीय हवाई वाहतूक संघटनेच्या (आयएटीए) डेटावर आधारित आहे.

स्त्रोत: द हिंदू

नवीन नेमणुका

आयएमएफ ने पुढील मुख्य अर्थशास्त्रज्ञ म्हणून पियरे-ऑलिव्हियर गौरींचास यांचे नाव दिले

- इंटरनॅशनल मॉनेटरी फंड (आयएमएफ) ने सांगितले की त्यांनी फ्रेंच वंशाचे कॅलिफोर्निया-बर्कले विद्यापीठाचे अर्थशास्त्रज्ञ पियरे-ऑलिव्हियर गौरींचास यांना आयएमएफ चे पुढील मुख्य अर्थशास्त्रज्ञ म्हणून नियुक्त केले आहे.
- ते गीता गोपीनाथ यांचे उत्तराधिकारी होतील, जे आधी जाहीर केल्याप्रमाणे आयएमएफ च्या व्यवस्थापन संघात प्रथम उपव्यवस्थापकीय संचालक म्हणून सामील होतील.

मुख्य मुद्दे

- पियरे-ऑलिव्हियर गौरींचास 24 जानेवारी 2022 रोजी अर्धवेळ सुरू करतील आणि 1 एप्रिल 2022 रोजी पूर्ण-वेळ निधीच्या कामावर जातील.

आयएमएफ (इंटरनॅशनल मॉनेटरी फंड) बद्दल तथ्ये:

- मुख्यालय: वॉशिंग्टन, डी.सी., यू.एस
- निर्मिती: डिसेंबर 1945
- सदस्यत्व: 190 देश
- व्यवस्थापकीय संचालक: क्रिस्टालिना जॉर्जिएवा

स्त्रोत: द हिंदू

RBI चे माजी गव्हर्नर उर्जित पटेल यांची AIIB च्या उपाध्यक्षपदी नियुक्ती

- भारतीय रिझर्व्ह बँकेचे (RBI) माजी गव्हर्नर उर्जित पटेल यांची Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB) च्या उपाध्यक्षपदी नियुक्ती करण्यात आली आहे.
- उर्जित पटेल हे निवर्तमान उपाध्यक्ष डीजे पांडियन यांची जागा घेतील.

- उर्जित पटेल हे सध्या नॅशनल इन्स्टिट्यूट ऑफ पब्लिक फायनान्स अँड पॉलिसीचे अध्यक्ष आहेत.
- त्यांनी सप्टेंबर २०१६ मध्ये रघुराम राजन यांच्यानंतर भारतीय रिझर्व्ह बँकेचे (RBI) २४ वे गव्हर्नर म्हणून पदभार स्वीकारला होता आणि डिसेंबर २०१८ पर्यंत ते आरबीआयमध्ये होते.
- 29 प्रकल्पांसाठी \$6.8 अब्ज निधी मिळवून भारत AIIB चा सर्वात मोठा लाभार्थी म्हणून उदयास आला आहे.

एशियन इन्फ्रास्ट्रक्चर इन्व्हेस्टमेंट बँक (AIIB) बदल तथ्ये:

- ही एक बहुपक्षीय विकास बँक आहे जी आशियातील आर्थिक आणि सामाजिक परिणाम सुधारण्याचे उद्दिष्ट ठेवते.
- मुख्यालय: बीजिंग, चीन
- सदस्यसंख्या: 104 सदस्य
- निर्मिती: 16 जानेवारी 2016

स्रोत: न्यूजएअर

चिनी मुत्सद्दी झांग मिंग यांनी SCO चे नवीन सरचिटणीस म्हणून पदभार स्वीकारला

- अनुभवी चिनी मुत्सद्दी झांग मिंग यांनी शांघाय कोऑपरेशन ऑर्गनायझेशन (SCO) चे नवीन सरचिटणीस म्हणून पदभार स्वीकारला आहे.
- झांग मिंगने उझबेकिस्तानचे माजी मुत्सद्दी व्लादिमीर नोरोव्ह यांच्याकडून पदभार स्वीकारला.
- SCO मध्ये सामील होण्यापूर्वी झांग यांनी चार वर्षे युरोपियन युनियनमधील चिनी मिशनचे प्रमुख म्हणून काम केले.

शांघाय कोऑपरेशन ऑर्गनायझेशन (SCO) बदल:

- SCO किंवा शांघाय करार ही युरेशियन राजकीय, आर्थिक आणि सुरक्षा युती आहे.
- स्थापना: 15 जून 2001
- सदस्य: चीन, कझाकिस्तान, किर्गिस्तान, रशिया, ताजिकिस्तान, उझबेकिस्तान, भारत आणि पाकिस्तान.
- मुख्यालय: बीजिंग, चीन
- भारत 2017 मध्ये SCO चा पूर्ण सदस्य झाला. त्याआधी, भारताला निरीक्षक दर्जा होता, जो त्याला 2005 मध्ये प्रदान करण्यात आला होता.
- Source: newsonair

न्यायमूर्ती आयशा मलिक या पाकिस्तानच्या पहिल्या महिला सर्वोच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीश बनतील

- लाहोर उच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीश आयशा मलिक यांची सर्वोच्च न्यायालयात नियुक्ती करण्यास उच्च-शक्तीच्या पॅनेलने मान्यता दिल्यानंतर पाकिस्तान सर्वोच्च न्यायालयाच्या पहिल्या महिला न्यायाधीशाची नियुक्ती करण्याच्या जवळ आले आहे.
- सरन्यायाधीश गुलजार अहमद यांच्या अध्यक्षतेखालील पाकिस्तानच्या न्यायिक आयोगाने (JCP) - मलिक यांच्या पदोन्नतीला चार विरुद्ध पाच मतांनी मंजूरी दिली.
- न्यायमूर्ती मलिक मार्च 2012 मध्ये उच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीश बनल्या आणि सध्या त्या लाहोर उच्च न्यायालयाच्या (LHC) न्यायाधीशांच्या ज्येष्ठता यादीत चौथ्या क्रमांकावर आहेत.
- **Source: Indian Express**

निधन

पंडित रामदास कामत यांचं निधन

- ज्येष्ठ गायक-अभिनेते पंडित रामदास कामत यांचं विलेपार्ले इथं त्यांच्या निवासस्थानी वार्धक्यानं निधन झालं.
- ते ९० वर्षांचे होते.
- संगीत संशय कल्लोळ' या नाटकाद्वारे त्यांनी आपल्या संगीत रंगभूमीवरच्या कारकिर्दीची सुरुवात केली.
- त्यानंतर त्यांनी 'संगीत शारदा', 'संगीत सौभद्र', 'संगीत मानापमान', 'संगीत मदनाची मंजिरी', 'संगीत एकच प्याला', 'संगीत मंदारमाला', 'संगीत होनाजी बाळा' अशा अठरा संगीत नाटकांमधून काम केलं.
- 'संगीत मत्स्यगंधा' हे त्यांचं अत्यंत गाजलेलं नाटक. 'गुंतता हृदय हे', 'नको विसरू संकेत मीलनाचा', 'तम निराशेचा सरला' या सारखी त्यांची अनेक नाट्यपदं गाजली.

- त्यांनी नाट्यसंगीतासह भावगीतं, चित्रपट गीतंही गायली. त्यांनी गायलेली 'जन विजन झाले', 'अंबरातल्या निळ्या घनांची शपथ तुला आहे', 'श्रीरंगा कमला कांता', 'पूर्वेच्या देवा तुझे', 'देवा तुझा मी सोनार' अशी कितीतरी गाणी आजही लोकप्रिय आहेत.
- रामदास कामत यांना 2015 साली 'संगीत नाटक अकादमी पुरस्कारानं' सन्मानित करण्यात आलं.
- 2009 साली झालेल्या अखिल भारतीय मराठी नाट्यसंमेलनाचे अध्यक्षपदही त्यांनी भूषवलं होतं.

Source: AIR News

संकीर्ण

केवडिया रेल्वे स्थानकाचे एकता नगर रेल्वे स्थानक असे नामकरण करण्यात आले

- केवडिया रेल्वे स्थानकाचे एकता नगर रेल्वे स्थानक असे नामकरण करण्यास रेल्वे मंत्रालयाने मंजूरी दिली आहे.
- स्टॅच्यू ऑफ युनिटीचे केवडिया रेल्वे स्टेशन वडोदरा विभागांतर्गत येते.
- नर्मदा नदीकडे तोंड करून केवडिया या छोट्या शहरापासून ते ७ किलोमीटर अंतरावर आहे.
- स्टॅच्यू ऑफ युनिटी पर्यटकांसाठी अधिक सुलभ व्हावे हा या स्थानकाच्या बांधकामाचा उद्देश आहे.

स्रोत: फायनान्शियल एक्सप्रेस

नागरिकत्व (सुधारणा) कायदा, 2019 (CAA)

- गृह मंत्रालयाने (MHA) नागरिकत्व (सुधारणा) कायदा, 2019 (CAA) नियमांना अधिसूचित केले नाही, हा कायदा मंजूर झाल्यानंतर तिसरी विस्तारित मुदत आहे.
- 9 जानेवारी 2022 हा नियम तयार करण्यासाठी लोकसभा आणि राज्यसभेतील दोन संसदीय समित्यांकडून मागितलेल्या मुदतवाढीचा शेवटचा दिवस होता.
- नियमांशिवाय सीएएची अंमलबजावणी होऊ शकत नाही.
- यापूर्वी, 9 एप्रिल 2021 पर्यंत आणि नंतर 9 जुलै 2021 पर्यंत समित्यांकडून वेळ मागितला होता जे नियम भारताच्या राजपत्रात प्रकाशित केले जाणार आहेत.
- गेल्या 30 नोव्हेंबर रोजी, गृह राज्यमंत्री नित्यानंद राय यांनी लोकसभेत माहिती दिली: "सीएए अंतर्गत समाविष्ट असलेल्या व्यक्ती सीएए अंतर्गत नियम अधिसूचित झाल्यानंतर नागरिकत्वासाठी अर्ज करू शकतात."

CAA बदल:

- सीएए 11 डिसेंबर 2019 रोजी संसदेने मंजूर केला आणि 12 डिसेंबर रोजी कायदा अधिसूचित करण्यात आला.
- जानेवारी 2020 मध्ये, मंत्रालयाने अधिसूचित केले की हा कायदा 10 जानेवारी 2020 पासून लागू होईल.
- CAA 31 डिसेंबर 2014 रोजी किंवा त्यापूर्वी भारतात प्रवेश केलेल्या पाकिस्तान, अफगाणिस्तान आणि बांगलादेशमधील सहा गैर-दस्तऐवजीकरण नसलेल्या मुस्लिम समुदायांना (हिंदू, शीख, बौद्ध, जैन, पारशी आणि ख्रिश्चन) धर्माच्या आधारावर नागरिकत्व प्रदान करते.

स्रोत: द हिंदू

IndiaSkills 2021

- इंडियास्किल्स 2021 राष्ट्रीय स्पर्धेतील 270 विजेत्यांना 61 सुवर्ण, 77 रौप्य, 53 कांस्य आणि 79 उत्कृष्ट पदके देऊन गौरविण्यात आले.
- ओडिशा 51 विजेत्यांसह अव्वल स्थानावर आहे, त्यानंतर महाराष्ट्र 30 आणि केरळ 25 विजेते आहेत.
- भारत सरकारच्या कौशल्य विकास आणि उद्योजकता मंत्रालय (MSDE) यांच्या मार्गदर्शनाखाली राष्ट्रीय कौशल्य विकास महामंडळाने आयोजित केलेल्या या स्पर्धेत काँक्रीट बांधकाम, सौंदर्य उपचार, कार पेंटिंग, आरोग्य आणि सामाजिक काळजी, व्हिज्युअल मर्चेडाइजिंग, ग्राफिक डिझाइन तंत्रज्ञान, भिंत आणि मजला टाइलिंग, वेल्डिंग, इतरांसह यासारख्या 54 कौशल्यांमध्ये सहभाग नोंदवला गेला.

- तरुणांची व्यक्तिरेखा आणि ओळख वाढवणाऱ्या इंडिया स्किल्स स्पर्धने यावर्षी २६ राज्ये/केंद्रशासित प्रदेशांमधून ५०० हून अधिक स्पर्धकांना एकत्र आणले.
- इंडियास्किल्स 2021 च्या विजेत्यांना ऑक्टोबर 2022 मध्ये चीनमधील शांघाय येथे होणाऱ्या वर्ल्ड स्किल्स आंतरराष्ट्रीय स्पर्धेत देशाचे प्रतिनिधित्व करण्याची संधी मिळेल.

Source: PIB

byjusexamprep.com